

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Gjæring Afklaring

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 404. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346603096832.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

Forholdet mellem Rebekka og Karl

Rebekka og Karl er tydeligvis meget forskellige. Nok virker Karls fader på Rebekka som en herremand, men Karl selv oplever hun til tider som en livegen. Hun retter denne bebrejdelse mod ham: »Der er saa meget hos Dig, der ligesom er alt for varmt, alt for hedt fortroligt: f. Eks. Din Samvittighed – pyh! – jeg synes, det bliver helt beklumret, naar jeg mærker den. Og din Jalousi – puh! Og din Gudfrygtelighed – for den mistænker jeg Dig alligevel for at have en hel Del af« (G.-A, 321). Hun kan heller ikke lide, når den landlige gemytlighed kommer op i ham, og når han giver hende trykkys. Hun vil ikke ædes.

Karl kan være både fin og grov. Over for Rebekka føler og udtrykker han den høje *høviske* kærlighed, men over for rivalen Fensmark kommer det i egentlig forstand *tølperagtige* op i ham, altså den omstændighed, at han stammer fra en landsby. Rebekka kalder ham en stor bondedreng, da han truer med at give Fensmark »en Livfuld Hug«. Han ejer ikke *stil*.

Imidlertid har han på sin side en anklage mod Rebekka. Hendes aristokratiske bydannelse får hende unægtelig til at virke som en uovervindelig sikker dame, ligesom hun oftest er naturlig, men hun er ufolkelig, jf. hendes kølige udtalelser om folkesangen (G.-A., 257), 405 og hun ytrer sig til tider med frygtindgydende overlegenhed. Om dr. Fensmark siger hun: »Ja, hans Fader er ubetinget Slagtermester.« Når hun er sammen med fætre og kusiner, hengiver hun sig sammen med de ligesindede til selskabelige våserier, der kan give Karl kuldegysninger.

Rebekka føler, at hun drages mod Karl – men hvorfor? Hun nævner, at det kan være selve det lummerhede, der har fanget hende. Hun kan måske gennem det hede element mærke hans stærke lidenskab og intense sandhedssøgen.

Karl bliver ført ind i en ny verden af Rebekka. For første gang oplever han det erotiske som en enhed af sjæl og natur. Ikke Antons og Gjertruds grove lader, ikke Henriettes bly kærlighed, men natur og eros forenet i en kosmisk oplevelse eller rettere fantasi: »Rebekka Woltersien, det var som Luft og Sol og mægtigt taarnede, glødende Skyer. – Og denne Overgang, hvor Hals og Skuldre rundede sig svulmende og blev til Barm! – Hvor var hun dejlig! dejlig! dejlig!«

Hun er trods sin sofistikerede stil et erotisk naturtalent: Karl, Fensmark, Hellum, én efter én forelsker de sig dødeligt i hende. Allerede første gang hun er sammen med Karl, fanger hun ham ind. Han anskuer nu sin barnekæreste som en bleggrøn plante, medens Rebekka som just anført virker som et kosmisk naturspil.

Forholdet mellem Rebekka og Karl når sit første højdepunkt, da Rebekka en nat kommer for at hengive sig til ham, dybt overbevist om, at han omsider er fuldt frigjort fra fortidens bindinger, at det uforglemmelige øjeblik nu er inde. Men da føler han atter den sugende afgrundsangst (jf. Gjertrud-episoden) og udbryder: »Det er jo Synd!« Fortiden vælder op i ham. »Synd!« udbryder Rebekka. Hun får et chok, som hun egentlig aldrig forvinder.